

pet bijelih stepenica

KUSTOSICE **Što, kako i za koga/whw** i
ana kovačić

ANTON KATS

Zvučna rešetka / Sonic Lattice •
interaktivna zvučna instalacija • 2025.

Sonic Lattice interaktivna je instalacija koja poziva publiku na angažirano razmatranje raznolikih arhitektura slušanja. Instalacija sadrži snimku izvedbe *Listening Hymns* s otvorenja izložbe *Pet bijelih stepenica*—improviziranu zvučnu kompoziciju koja amplificira glasove **bell hooks, Chicka Coree, Jamesa Baldwina, Octavie Butler, Paula Kivela, Ruth Wilson Gilmore, Ursule K. Le Guin** i drugih. Stvarajući prostor u kojem se slušanje i čitanje prepliću, *Sonic Lattice* okuplja knjige relevantnih autora i aktivista, pozivajući posjetitelje na refleksiju, osluškivanje i uranjanje u zvuk, govorenu riječ i tekst. Knjige će ostati u knjižnici i nakon završetka izložbe. (ANTON KATS)

Anton Kats (rođen 1983. u Hersonu, Ukrajina, živi u Berlinu) djeluje kao umjetnik, glazbenik i edukator kroz širok raspon medija. Također poznat pod fluidnim izvođačkim identitetom ILYICH, Katsova praksa proizlazi iz svakodnevice, oslanjajući se na složene narative njegovog rodnog susjedstva u južnom ukrajinskom lučkom gradu Hersonu. Katsovo je stvaralaštvo široko predstavljeno, između ostalog u Haus der Kulturen der Welt, steirischer herbst, SAVVY Contemporary, Serpentine Galleries i Tate Modern. Sudjelovao je na dokumenti 14 te nastupao na festivalima Roskilde, Fusion i Sonic Acts. Doktorirao je na Goldsmiths koledžu, Sveučilište u Londonu, te je trenutno stipendist Berlinskog programa umjetničkog istraživanja (2024–25).

IG: @katsmonaut / @ilyich.now
www.antonkats.net

22. 3. — 26. 4. 2025.

JÚLIUS KOLLER

Upitnik kulturna situacija (U.F.O.) / Otazníková kultúrna situácia (U.F.O.) • 1992. •
Lateks boja na tekstu, faksimil

LJUBAZNOŠĆU Društvo Július Koller, Bratislava

Od 1969. nadalje, upitnik je postao zaštitni znak, tematski motiv i medij Júliusa Kollera—reakcija na društveno-političku nestabilnost u Čehoslovačkoj nakon Praškog proljeća. Za Kollera, upitnik je istovremeno bio znak komunikacije i simbol: “Upitnik sam koristio kao simbol na različite načine, aplicirajući ga na različite materijale i na različita mjesta.” Njegov izbor tog znaka proizašao je iz promišljanja o odnosu pojedinca prema kolektivu i o širem odnosu čovjeka prema svijetu. Upitnik nije služio samo kao znak koji propituje društvenu i političku situaciju; njegovo značenje bilo je univerzalno i dublje. (JÚLIUS KOLLER SOCIETY)

Július Koller (1939., Piešťany, Čehoslovačka – 2007., Bratislava, Slovačka) smatra se jednim od najvažnijih predstavnika slovačke opozicijske umjetničke scene 1960-ih. Pod utjecajem situacionističkih ideja, Koller je provodio efemerne akcije poznate kao *anti-happeninzi*, koje su se odvijale u javnim i privatnim prostorima. Imao je brojne samostalne izložbe, uključujući one u Kölnischer Kunstverein (2003.), Kunstraumu München (2004.) i Slovačkoj nacionalnoj galeriji u Bratislavi (2010.). Sudjelovao je na 23. Bijenalu u São Paulu (1996.) i na 50. Bijenalu u Veneciji (2003.). Godine 2014., u suradnji s Muzejom moderne umjetnosti u Varšavi, Muzejom moderne umjetnosti Stiftung Ludwig Wien (mumok) i Kontakt kolekcijom, Július Koller Society predstavlja njegovu prvu međunarodnu retrospektivu *One Man Anti Show* (2016. – 2017.).

RENE MATIĆ

Amelia u krevetu / Amelia in Bed, Dalston • 2024.

Fiantain pleše u Zodiac Baru / Fiantain Dancing in Zodiac Bar, Euston • 2023.

Banka hrane / Food Bank, Dalston • 2024.

Glastonbury poljubac / Glastonbury Kiss • 2024. •
fotografije

365 • 2024. • zvučni rad

LJUBAZNOŠĆU Rene Matić i galerija Arcadia Missa, London

365 (2024.) je zvučni rad izvorno osmišljen u odnosu na specifičnosti prostora za koji je nastao—CCA u Berlinu,

smještenog uz Memorijalnu crkvu cara Wilhelma. U radu su korišteni isječki snimki crkvenih zvona i korala. Izvorna zvona bila su izlivena od rastopljenih topova, da bi kasnije bila ponovno pretopljena u ratne svrhe. Matić isprepliće različite zvučne pejzaže—od crkve, vijesti, osobnih razgovora, skandiranja na prosvjedima, otkućaja srca do pop pjesama—stvarajući kolaž koji svjedoči dubokoj rascijepjenosti suvremenog društva. (CCA BERLIN)

Za *Pet bijelih stepenica*, Rene Matić predstavlja izbor iz fotografske serije koja bilježi izrazito osobne prizore istražujući fascinantno sjecište tijela, identiteta i izraza političke pripadnosti usred globalnog uspona desničarskog populizma. Za Rene Matić, ovi radovi utjelovljuju subverzivnu dimenziju svakodnevice—sastavljeni od trenutaka uhvaćenih u poljupcima i grafitima, od prizora iz pubova, s ulica, zabava i prosvjeda.

Rene Matić (r. 1997. u Peterboroughu, UK, žive u Londonu) londonski su umjetnici i pisci čija praksa obuhvaća fotografiju, film i skulpturu, spajajući ih u prostor koji sami opisuju kao gestu bilježenja i odavanja počasti onome što postoji između.

NIKO MIHALJEVIĆ

Singing Snake (Sometimes Staged) • 2025. • performativna izvedba

Singing Snake (Sometimes Staged), u slobodnom prijevodu *Zmija koja pjeva (ponekad inscenirana)*, proceduralna je opera čiji je libreto određen formalnim sustavom — abecednim popisom riječi utemeljenom na likovnoj kritici napisanoj o ranijoj iteraciji rada, *Anti-ambijent ceremonijalnih cigareta*. Rad nastavlja istraživati ograničenja jezika: ispjevanjem popisa riječi značenje prelazi iz egzaktnog i doslovnog u ambijentalno i osjetilno, dok konceptualni autoreferencijalni aspekt teksta ostaje u pozadini. Novi tekstualni predložak adaptiran je na engleski jezik, koji otvara nove dimenzije zvučnosti. Ovdje forma postaje sadržaj, a izvedbeno-muzičke varijacije razvijaju se kroz formiranje proširenog ansambla.

Singing Snake (Sometimes Staged) autorski je koncipirao Niko Mihaljević, a ansambl čine Ivana Bojanić u ulozi dekonstruiranog likovnog kritičara, Miodrag Gladović kao trombonist, Leonardo Losciale kao trianglist te Niko Mihaljević kao organetist. Izvest će se izbor stranica iz libreta: 2-3, 6-7, 8-9, 16-17 i 18-19.

Prvih 15 riječi iz partiture Anti-ambijent ceremonijalnih cigareta • 2025.

Na izlog buduće galerije u Draškovićevoj 31 aplicira se prvih 15 riječi iz partiture *Anti-ambijent ceremonijalnih cigareta*, koja je u svom izvornom obliku bila neka vrsta pogovora umjetničke knjige/kataloga izložbe Nike Mihaljevića *Napusti zdjelu i kreni prema ptici (vraćam se odmah) / Leave the Bowl and Head Toward the Bird (Be Right Back)*. Izložba je bila posvećena slikaru i mistiku Ivanu Žutom, a održala se u Galeriji SC 2024. godine. Umjesto klasičnog pogovora, katalog je sadržavao abecedni popis svih riječi preuzetih iz likovne kritike napisane o samoj izložbi. Taj popis postao je partitura za izvedbeni rad koji su muzički interpretirali Ivana Bojanić (glas) i Niko Mihaljević (organetto).

Intervencija na izlogu odražava stalnu transformaciju rada: pogovor se izvedbom transformirao u partituru, a sada se

pak transformira u uvećanu grafiku u javnom prostoru. Riječi se više ne izvode, već komuniciraju u javnom prostoru. Značenje im se mijenja – uspostavlja se novi odnos označitelja i označenog – pojedine riječi rezoniraju s budućom namjenom izložbenog prostora na čiji su izlog aplicirane. (NIKO MIHALJEVIĆ)

Niko Mihaljević (rođen 1985. u Splitu, živi u Zagrebu) je interdisciplinarni umjetnik, grafički dizajner i predavač. Zanima ga svakodnevno i onostrano, bilježenje i arhiviranje, eksperimentalna zvučna kompozicija i izvedba, pop muzika i avangarda, jezik i tipografija, humor i apsurd. Neki njegovi radovi su: permutacijska net-art kompozicija s trajanjem od 130 godina; osnivanje Muzeja kristalne lubanje; eksperimentalna karaoke izvedba za improvizacijsko zviždukanje; filozofski dijalog koji dokazuje da je otok Prvić kopno sa svih strana okruženo morem. Magistrirao je na Werkplaats Typografie (ArtEZ Institute of the Arts) u Arnhemu, Nizozemskoj. Dobitnik je Nagrade Radoslav Putar (Young Visual Artists Awards).

ANA OPALIĆ

Carbon Based Love • 2025. • videozapisi, fotografije i zvučna instalacija

Carbon Based Love niz je bilješki o drveću i obitelji, ispričan kroz videozapise, fotografije, zvučnu instalaciju i kratke tekstove. Ovi fragmenti tvore priču o dubokim emotivnim odnosima, nasljeđu, osjećaju pripadnosti, odgovornosti i promišljanju svijet koji ostavljamo za sobom.

“Od kad te više nema, našu obitelj zamijenile su četinjače. Borovi. Obilazim ih s nježnošću”.

Izložene fragmente rada čine fotografije na koje interveniram ugljenom, maleni probni printevi na čijoj poledini zapisujem kratke bilješke pri čitanju knjige *Elderflora, a Modern History of Ancient Trees* američkog povjesničara Jareda Farmera, video sniman kroz različita godišnja doba i godine, te zvučna instalacija u kojoj se isprepliću ulomci dnevnčkih zapisa i glazbena improvizacija. (ANA OPALIĆ)

Ana Opalić (rođena u Dubrovniku 1972., živi u Zagrebu) diplomirala je TV i filmsko snimanje na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu 1997. godine. Bavi se fotografijom, video snimanjem i glazbom. Koristeći autobiografske sekvence bavi se pitanjima identiteta i pripadanja, sudbina mjesta i bilježenjem promjena u nezaustavljivom tijeku vremena. Njezin odnos prema vlastitoj okolini pomiče se od uključivanja okoline u propitkivanje kategorije identiteta do angažiranosti u priču i memoriju određenog mjesta.

LAURE PROUVOST

Leteca majka (Ptica joj brani), Drugi dio / Flying Mother (The Bird Ban Her), drugi dio • 2022. vunena tapiserija i ručno prošiveni konci

LJUBAZNOŠĆU Galerije Lisson, London

Ručno šivana vunena tapiserija *Flying Mother (The Bird Ban Her)*, *Prvi dio* objedinjuje središnje teme umjetničke umjetničke prakse, poput migracije, prevođenja, jedinstva i promjenjive prirode jezika. Rad vodi posjetitelja kroz lebdeću

naraciju u kojoj se ljudi, biljke i ptice stapaju jedno s drugim, sugerirajući međuovisnost i povezanost vrsta u doba klimatskih promjena i masovne migracije. Međutim, kako klimatske promjene sve više narušavaju migracijske rute ptica, rad završava melankoličnom notom: “Većina ptica putuje sama.” (GALERIJA LISSON)

Laure Prouvost (rođena 1978. u Lilleu, Francuska, živi i radi u Bruxellesu). Diplomirala je na Central St Martins u Londonu 2002. godine i nastavila MFA studij na Goldsmiths koledžu u Londonu. Godine 2011. osvojila je *MaxMara* umjetničku nagradu za žene, a 2013. godine dobitnica je *Turner* nagrade. Jezik—u najširem smislu—prožima njezin filmski, zvučni, instalacijski i izvedbeni rad. Poznata po svojim imerzivnim, multimedijalnim instalacijama koje kombiniraju film i instalaciju na humoristične i idiosinkratične načine, Prouvost istražuje nespornosti i načine na koje se ideje gube u prijevodu. Igrajući se jezikom kao alatom imaginacije, Prouvost nastoji razbiti linearne narative i očekivane asocijacije između riječi, slika i značenja. Kombinira postojeće i izmišljene osobne uspomene s umjetničkim i književnim referencama kako bi stvorila kompleksne radove koji brišu granice između fikcije i stvarnosti.

ŠKART

Budnice • siječanj—..., 2025.

Ciklus *Budnice* započet je sredinom siječnja 2025. godine *Škart – pesmom za decu*, davno napisanom za dječji zbor Deca sa meseca, primjenjivom u novom kontekstu studentskih demonstracija:

*ne slušajmo odrasle
uši su im porasle
nosevi još više
gde to pogrešiš?*

Neplanirano, izazvane i ubrzane novim vijestima, nastaju *BUDNICE*—svakodnevne pjesme-parole, kao mali dnevnik pobune i upozorenja da ne ponovimo ponovljeni krug političkog samouništenja. Započete u elektronskoj formi (Facebook i Instagram), ubrzo su prenesene na štampane forme naljepnica, plakata i bedževa, za ulične akcije i daljnju slobodnu distribuciju. Novac za tiskanje unutar protesta prikuplja se solidarno, inicijativom beogradskih aktivistkinja. Navika svakodnevnog buđenja uz *BUDNICE* donosi poruke podrške sa raznih strana: “Hej, upravo mislim gde je *BUDNICA* od jutros... Kako da počnem dan?!” Buđenje se nastavlja... (ŠKART)

Grupa Škart nastala je 1990. godine u napuštenom grafičkom ateljeu Arhitektonskog fakulteta u Beogradu. Kroz ‘arhitekturu ljudskih odnosa’ i rizik da greškama dođu do novih vrijednosti, uz brojne suradnice i suradnike, stalnim konstruktivnim sukobom istražuju i spajaju granične forme poezije, arhitekture, grafičkog dizajna, filma, izdavaštva, performansa, glazbe, stripa, animacije i alternativne edukacije. Predavanja, akcije, koncerte i radionice Škart izvodi diljem Europe, Amerike i Azije.

TIZINTIZWA

Pjesma veslu / A Song to the Oar •
video • 02:30 min • 2024.

U Sjevernoj Africi imati gusara među precima izvor je obiteljskog ponosa. Takozvani ‘berberski gusari’ smatraju se borcima otpora, izbjeglicama i žrtvama španjolske inkvizicije koji su se vratili kako bi pljačkali upravo ona sela iz kojih su bili protjerani. No, bivše ‘gusarske republike’ Saléa i Alžira iz 17. stoljeća danas su uspavane metropole u kojima živi sve brojnija generacija mladih iz radničke klase, ali bez posla. Kako se kaže u darija arapskom: “koulshi ti galleri”—svi su u galiji, veslaju. Ipak, čak se i monoton ritam vesala može poremetiti. Za mnoge mlade Sjevernoafrikance nogometni stadion jedini je lijek protiv monotonije i, u anonimnosti mase, jedini prostor za iznošenje političkog stava i otpora. Osim što su usvojili gusarsku simboliku, *ultraši* (nogometne navijačke organizacije) su odigrali ključnu ulogu u Arapskom proljeću. Usred široko rasprostranjenog skepticizma prema političkim organizacijama, *ultraši* su postali pokretačka snaga. Godine 2011. osigurali su most prema Trgu Tahrir, a tijekom Alžirskog Hirak pokreta 2019. njihovi su poklici postali revolucionarne himne. Međutim, izvan tih eksplozivnih povijesnih trenutaka, u svakodnevnoj stvarnosti ekonomske nejednakosti i autoritarizma, jedna od glavnih tema njihovih skandiranja je ‘*Hrig*’, što znači ‘spaliti’, referirajući se na simbolički čin spaljivanja osobnih dokumenata prije ilegalnog prelaska Sredozemlja. Za mnoge mlade, povratak dijela europskog bogatstva i dalje ostaje jedina dostupna opcija. (TIZINTIZWA)

Tizintizwa je marokanski polidisciplinarni umjetničko-istraživački kolektiv koji djeluje kao platforma za zajedničko stvaranje i razmjenu ideja. Njihova se praksa temelji na suradnji—unutar kolektiva i s drugima—pronalaženju suglasja u razlikama te afirmaciji heterogenosti u prirodi i kulturi. Često surađuju s ruralnim zajednicama, dokumentirajući usmenu književnost, promatrajući ekološke transformacije, potičući međuregionalne razgovore i istražujući važnost međugeneracijskog prijenosa znanja te odnosa između zemlje i ljudi. Njihov je rad predstavljen u raznim kontekstima, uključujući Pompidou Kanal, Centre Pompidou-Metz, 35. São Paulo Biennale, dokumenta 15 i IDFA.